

Številka: 010-37/2018

Datum: 18.06.2019

ZAPISNIK 4. seje Sveta NVO

ki je potekala 18.06.2019, s pričetkom ob 13.00 uri v sejni sobi 205.

Lista prisotnosti je priložena in je sestavni del tega zapisnika.

Dnevni red:

1. Potrjevanje zapisnika 3. seje Sveta NVO
2. Obravnava tem:
 - a. Dvig kakovosti okoljskih poročil in poročil o vplivih na okolje
3. Razno
 - a. kako je MOP vključen v izgradnjo nove Skupne kmetijske politike in
 - b. v pripravo poročila Slovenije Evropski komisiji o izvajanju Direktive o habitatih?

K 1. točki:

Člani potrjujejo zapisnik 3. seje Sveta NVO z dne 18.06.2019.

Sklep 4/1

Potrdi se Zapisnik 3. seje Sveta NVO z dne 18.06.2018.

K 2. točki:

Šifkovič Vrbica predstavi zgodovino in problematiko teme »Dvig kakovosti okoljskih poročil in poročil o vplivih na okolje«. Zaznali so, da so se na polju izdelovalcev okoljskih poročil večje družbe razpršile na manjše enote, ostalo pa je prepuščeno trgu. Ker investitor plača ta poročila obstaja **riziko finančne odvisnosti izdelovalca** pri čemer bi lahko ob morebitnih pritiskih investitorjev trpela kvaliteta poročil (znan je vsaj en tovrsten primer, ko je bilo na to naročeno drugo za investitorja bolj ugodno poročilo, prvo pa je bilo pospravljeno v predal).

Sprememba PVO direktiva z leta 2014 zahteva abstraktno usposobljenost izdelovalcev; nacionalna ureditev pa ni šla v spremembo ZVO, ampak le v Uredbo o okoljskem poročilu, kjer je bil dodan odstavek, da mora imeti vodja poročil ustrezno izobrazbo. S tem pa finančna odvisnost ni bila odpravljena, trpi pa tudi kvaliteta, saj so poročila napisana tako, da se ugodi investitorjem. To seveda ni samo sistemski problem Slovenije, gre za širšo težavo. Okoljevarstveno usmerjeni izdelovalci dobijo zaradi tega manj dela.

Ključno kar manjka je: (1) redno usposabljanje izdelovalcev ter (2) vprašanje verifikacije (4 različice rešitev: režim iz 2008, možnost drugega mnenja – izvedenca plača investitor, prevzeti sistem sodnih izvedencev – tudi sicer zagotoviti izvedence za okolje, redna »kolektivna« izobraževanja – kar bodo predlagali v 55. členu).

Kozlovičeva (ARSO) razloži, da je sicer usposabljanje enkrat letno, a meni da ni to dovolj, preverili bodo tudi katalog znanja, ki je po mnenju NVO zastarel. So pa težave pri formalni vložitvi vloge in nato tudi pri vsebini, saj okoljska poročila niso pripravljena ustrezno, zaznavajo pa tudi primere zavajanja.

Šifkovič Vrbica meni, da gre premalo strateških dokumentov, ki imajo posledice na okolje, skozi zelo pomembno sito CPVO. Bi se naj pa razmere izboljšale, ko bodo uradniki pridobili dovolj znanja.

Banovec izpostavi, da so rešitve na drugih področjih, ki bi jih lahko uporabili npr. zbornice; zakaj ne bi izdelovalci okoljskih poročil ustanovili svoje zbornice, ki skrbi za izobraževanje, certifikacijo in izločanje slabih ipd. (strokovno opolnomočenje ekip). Rešitve bi bilo potrebno graditi tudi na izkušnjah oz. primerih dobrih praks v EU.

Vinko predstavi, kakšen je pogled izključno iz vidika poglavja narave v samih poročilih in dodatkih v presojah. Po njegovem je ključno, da imamo že v začetkih postopka največji problem v državi; večina potencialno spornih načrtov po mnenju naravovarstvenikov sploh ne bi smelo priti do presoje posegov, ker sicer bi se moral takšen postopek že na nivoju presoje načrta zaustaviti, ali pa bolj jasno določiti, da bi lahko bili sami presojevalci oz. posledično investitorji pripravljene na tak postopek. Dokler ta začetni del ne bo na nekem skupnem kvalitetnem imenovalcu, se bodo primeri kot npr. Volovja reber, Mokrice, vse HE samo še potencirali. Celotne presoje se tudi delajo primarno na obstoječih podatkih, kar je tudi težava. Tu je še nevarnost preveč subjektivne ocene. V Sloveniji prav tako nimamo resne metodologije, ki bi poskrbela za kvaliteto teh dokumentov. Premalo oz. ne ukvarjajo se z vsebino dokumentov, jo ne pregledujejo; ukvarjajo se le s posamezni vidiki. Težava je tudi ker nimamo popolne implementacije habitatne direktive v teh postopkih.

Celičeva iz Sektorja za strateško presojo vplivov na okolje (SSPVO) razloži, kako različne pristope pri PVO poročilih imajo posamezni organi iz česar izhajajo tudi različna nesoglasja. Predstavi tudi različne rešitve pri izdelavi in kontroli okoljskih poročil. Nekaj teh izzivov bodo lahko rešili z ZVO, saj je potrebno tovrstne rešitve uzakoniti. Več idej je tudi glede kakšen sistem za zagotavljanje poročil bi bil najboljši; npr. sistem v Italiji, ki imajo veliko državno komisijo sestavljeno iz različnih strokovnjakov, ki na koncu podajo svoje mnenje kot podpora uslužbencev na ministrstvu; stroške komisije nosi investitor; po drugi strani so zbornice dokaj nepriljubljene, imajo slab nadzor nad svojimi člani in ne izvajajo kontrolo kvalitete. Tu je tudi še primer hrvaške komisije, ki odločajo na skupni seji (namesto komuniciranja le prek dokumentov in ni neposredne povratne informacije), kot pomoč pri študiji dokumentacije pa najamejo zunanje eksperte oz. recenzente (morda bi pri nas lahko naredili poseben seznam ekspertov; Banovec opozori na vprašanje ponderacije).

Kozlovičeva doda, da imajo po Zakonu o upravnem postopku že možnost dokazovanje prek izvedenca, stroške nosi investitor (glede na rezultat). Večji problem vidi v tem, kdo so ti strokovnjaki, saj ne moreš pisati pogojev na eno osebo oz., eno firmo; ena oseba namreč po njenem mnenju ni sposobna v celoti presoditi PVO. Na ARSO zato delajo v skupinah. Potrebno bi bilo določiti splošne pogoje na področju izvedencev, namreč problem je koga izbrati, da ni nikakršnega dvoma; morda je

dovolj če le nadgradimo že obstoječi sistem po upravnem postopku. Banovec vpraša, ali je dovolj strokovnjakov, ki bila izdelali neke smernice? Šifkovič Vrbica pove, da je nekaj smernic že na ravni EU. Vinko pa izpostavi, da manjka predvsem strokovni pregled, tega pa ne bodo rešile smernice. Celičeva še izpostavi, da je prednost agencije, da imajo sektorje, ki timsko sodelujejo v projektni pisarni in imajo tako vsi strokovno podporo; v SSPVO pa nimajo takšne strokovne podpore, od njih pa se kljub temu zahteva, da morajo obvladati veliko področij.

Šifkovič Vrbica kot zaključek te teme predlaga, da se za naprej pred naslednjo spremembo ZVO zavežejo, da na nekem posvetu vsi deležniki razgrnejo to tematiko, da lahko nato skupaj iščejo rešitve za ZVO. Kozlovičeva predlaga bolj pogosta usposabljanja po 55. členu ZVO. Celičeva predlaga, da bi tovrstna usposabljanja morda lahko imeli na Upravni akademiji, ki bi bila vključena v sistem. Šifkovič Vrbica meni, da bi s tem uslužbenci dobili širšo sliko. Vinko še predlaga, da se preveri možnosti za dvig kakovosti okoljskih poročil. Kvaceva meni, da je pomembno, da se izpostavi problem finančne odvisnosti izdelovalcev, ker to vpliva na kakovost okoljskih poročil.

Sklep

Predstavniki Sveta NVO izpostavijo problematiko finančne odvisnosti izdelovalcev, ki vplivajo na kakovost okoljskih poročil. Predlagajo, da se preveri možnosti za dvig kakovosti okoljskih poročil, med drugim tudi prek ustreznih usposabljanj, obenem pa se tematika naslovi na strokovnih pogovorih oz. posvetih, kjer se bodo iskale tudi rešitve za spremembo ZVO.

K 3. točki:

a. Kako je MOP vključen v izgradnjo nove Skupne kmetijske politike

Andrej Bibič s Sektorja za ohranjanje narave pove, da je na ravni EU zakonodajni paket, ki bo dokončno določil strukturo in vsebino nacionalnih strateških načrtov, še predmet razprav med državami članicami, Evropskim parlamentom in Evropsko komisijo; paket najbrž ne bo sprejet pred koncem leta. Celoten proces priprave stališč RS vodi MKGP, MOP se vključuje skladno s postopki, ki določajo pripravo stališč RS do aktov EU. Pri pripravi zakonodajnih aktov pa gre za ustaljen postopek z izjemno kratkimi odzivnimi roki.

Za pripravo osnutka Strateškega načrta je MKGP ustanovil eno širšo in štiri ožje delovne skupine. Sestavljene so iz številnih predstavnikov MKGP, organizacij, ki so praviloma končni prejemniki sredstev in enega predstavnika MOP. Dinamiko sestajanj določa MKGP, trenutno pa še ni informacij o nadaljnjih sestajanjih delovnih skupin; potekajo pa bilateralni sestanki. V zadnjem mesecu je MKGP začel vključevati MOP tudi dodatno v pripravo osnutka Strateškega načrta. MKGP pa so predlagali, da so vključeni tudi predstavniki vseh relevantni sektorjev MOP. V vsakem primeru pa so v določenih delih postopka dolžni vključevati javnost.

Šifkovič Vrbica doda, da je MKGP dala strateški okvir 2021-2027 že v javno razpravo, ki je bila zaključena 31.05.2019. Nekaj organizacij je podalo kritične pripombe v smislu trajnosti, podnebnih sprememb ipd. Vprašanje pa je, **kakšen bo sedaj operativni dokument/strateški načrt?** Banovec pri tem opozori, da je Vlada RS leta 2010 z uredbo podala konkretne definicije (kaj je strategija, projekt ipd.), ki se jih pa sedaj noben ne drži. Izpostavi še vprašanje, ali imamo skladno zemljiško politiko? Takšnega dokumenta nimamo; je le parcialna politika države (razmišlja se uvedba zemljiškega maksimuma ipd.).

Šifkovič Vrbica poudari, da **bi se MOP moral odzvati strateški okvir** (v medsektorski razpravi). Vinko poudari, da pričakujejo namreč večji angažma MOP, saj **celoten dokument bistveno vpliva na okolje**.

b. Kako je MOP vključen v pripravo poročila Slovenije Evropski komisiji o izvajanju Direktive o habitatih?

Vinsko predstavi problematiko. **Problem je, ker je v tem poročilu ZRSVN¹ stanje, kakšno naj bi bilo stanje vrst v habitatih direktive zadnjih 6 let, le na papirju**. Na strokovni ravni je poročilo zelo oporečno. Težava so tudi vključeni podatki, ki so nepopolni in zastareli (vključuje tudi izumrle vrste, manjkajo pa obstoječe). To **pa ima izjemne posledice pri črpanju evropskih sredstev, pri načrtovanju posegov in ukrepov, vse presoje v državi so vezane na to poročanje itd.** Zato apelira na MOP, ki nosi del krivde zato, da država ni ustrezno poročala EK, da pripozna, da za nekatere vrste nismo nič naredili oz. o njih nič ne vemo. Gre pač za poročilo (v imenu) države in ne mnenje zavoda; strokovna javnost pa o tem ni bila obveščena. **Rok za oddajo poročila je konec avgusta 2019.**

Ostalo

Brecljevo zanima **stališče ministra do izjave PV glede NVO**, da od MOP pričakuje sodelovanje z NVO pri zaustavljanju državno pomembnih projektov (kot odgovor na vprašanje glede primera HE na Muri). Minister pove, da se bosta najbrž s PV o tem še pogovorila, kaj točno je bilo mišljeno. Banovec ocenjuje, da je PV najbrž govoril na podlagi nekih statističnih ocen.

Šifkovič Vrbico zanima, **ali se bo pripravljala CPVO dolgoročne strategije kmetijstva** oz. glede resolucije: »Naša hrana, podeželje in naravni viri po 2021«/Strateški okvir razvoja slovenskega kmetijstva, predelave hrane in podeželja (ki je bila v javni razpravi do konca maja).

Zanima jo tudi še, kdaj bo spisan **nov odlok o ukrepu odvzema rjavega medveda?** DS Maver pove, da točen datum še ni znan, tečejo pa postopki po odločitvi sodišča sedaj naprej.

Banovca zanimajo informacije glede Strategija dolgožive družbe. Minister pove, da je DS Uroš Prikl koordinator v KPV pristojen za to tematiko.

DS Maver vpraša, če so morda **seznanjeni s primeri podnebnih zakonov v tujini** (Nizozemska, Švedska) in kakšne je njihovo mnenje? Brecljeva pove, da je pri tem smiselno, da se ne komplicira z dolžino vsebine, temveč da se določi konkreten cilj in zaveze. Šifkovič Vrbica pove, da pravico do zdravega življenjskega okolja država zagotavlja v skladu z zakonom; na področju podnebnih sprememb ga pa nimamo. Zato mora biti v zakonu zapisano, kako bo država zagotavljala pravico do zdravega življenjskega okolja, da bo zmanjšala do ... ipd.

Sklep 4/2

Naslednji termin seje Sveta NVO bo predvidoma v torek, 16.07.2019, ob 13. uri. Temi sta »Konvencija o biotski raznovrstnosti« in »Vloga MOP v procesu priprave Strategije razvoja Slovenije.

Svet se je končal ob 14.15 uri.

¹ http://www.zrsvn.si/sl/informacija.asp?id_meta_type=54&id_informacija=917 in http://www.zrsvn.si/sl/informacija.asp?id_meta_type=54&id_informacija=933

Zapisał:
Gregor Plantarič

Minister Simon Zajc